

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 89
hallituksen esityksen johdosta laiksi suurilta kana- ja sikatalous-
yrityksiltä kannettavista markkinoimismaksuista annetun lain
muuttamisesta

Eduskunta on 29 päivänä lokakuuta 1981 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 188 laiksi suurilta kana- ja sikatalousyrityksiltä kannettavista markkinoimismaksuista annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti valiokunta on pyytänyt hallituksen esityksestä perustuslakivaliokunnan sekä maa- ja metsätalousvaliokunnan lausunnot, jotka ovat tämän mietinnön liitteinä.

Suurilta kana- ja sikatalousyrityksiltä kannettavista markkinoimismaksuista annetun lain mukaan on valtiolle vuodesta 1979 alkaen ollut eräissä tapauksissa suoritettava kananmunien markkinoimismaksua sikataloudesta saadun tulon perusteella ja sianlihan lisättyä markkinoimismaksua sikataloudesta saadun tulon perusteella. Hallitus ehdottaa, että sanottuja markkinoimismaksuja perittäisiin edelleen vuosilta 1982—1986.

Markkinoimismaksujen asteikon alarajaa ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että markkinoimismaksua tulisi suoritettavaksi noin 4 000

kanan kanalan ja noin 300 sikapaikan sikalan vuosituloa vastaavasta määrästä. Porsaiden myyntituloa ei saisi enää vähentää markkinoimismaksun perusteena olevasta myyntitulosta. Lisäksi ehdotetaan meijerisikaloille myönnettäviä harkinnanvaraisia huojoennuksia koskeva säännös kumottavaksi.

Valiokunta on käsitellyt asian ja todennut hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen tarkoituksenmukaiseksi. Hallituksen perusteluihin yhtyen valiokunta on päättänyt asettua puoltamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä. Perustuslakivaliokunnan lausunnossa esitettyyn viitaten valiokunta on kuitenkin muuttanut lakiehdotuksen 4 §:ään sisältyvää kananmunien markkinoimistaulukkoa siten, että siitä poistetaan ylin maksuluokka.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:

L a k i

suurilta kana- ja sikatalousyrityksiltä kannettavista markkinoimismaksuista
annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan suurilta kana- ja sikatalousyrityksiltä kannettavista markkinoimismaksuista 22 päivänä joulukuuta 1978 annetun lain (1038/78) 25 §:n 3 momentti ja

muutetaan 1 §:n 1 momentti, 4 §:n 1 momentti ja 5 §,

sellaisina kuin niistä ovat 4 §:n 1 momentti 30 päivänä joulukuuta 1980 annetussa laissa (1016/80) ja 5 § osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla, näin kuuluviksi:

1 §

(Kuten hallituksen esityksessä.)

4 §

Kananmunien markkinoimismaksua on suo-

ritettava kanataloudesta maksukaudella saadun tulon perusteella seuraavasti:

Kanataloudesta saatu tulo mk	Maksun vakioerä tulon alarajan kohdalla mk	Maksu- % alarajan yli mene- västä tu- lon osasta
450 000—550 000	0	5
550 000—750 000	5 000	11
750 000—(poist.)	27 000	22
(poist.)	(poist.)	(poist.)

5 §
(Kuten hallituksen esityksessä.)

Voimaantulo- ja soveltamissäännös
(Kuten hallituksen esityksessä.)

Helsingissä 26 päivänä marraskuuta 1981

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Salolainen, varapuheenjohtaja J. Laine, jäsenet Hokkanen, Jokela, M. Järvenpää, Koppanen, Lillqvist,

Linna, Manninen, Melin, Niskanen, Rantala, Rosnell, Sirén, A. Stenbäck, Sutinen ja Tenhiälä sekä varajäsenet Impiö, Koskenniemi, Puolanne ja Surakka.

Vastalause

En voi yhtyä valiokunnan kantaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymisestä muuttamattomana. Esityksellä kumotaisiin 25 §:n 3 momentti, jonka perusteella valtioneuvosto on voinut hakemuksesta kokonaan tai osittain vapauttaa sianlihan lisätystä markkinoimismaksusta meijeriliikkeen harjoittajan, joka harjoittaa sikataloutta käyttäen rehuna oman maidonjalostuksen sivutuotteita ja jonka meijeriliikkeen harjoittamiselle maksun suorittamisesta aiheutuisi kohtuutonta haittaa.

Nämä ns. meijerisikalat käyttävät sikojen rehuna juustonvalmistuksessa syntyvää heraa. Hera voidaan jatkojalostaa myös muihin tarkoituksiin, mutta heran markkinoiminen jatkojalostukseen saattaa alueellisesti tuottaa ongelmia.

Näin on erityisesti Lapin läänissä, jossa sijaitsee yksi suuri meijerisikala.

Lapin läänin alueella tuotetaan vain viidenes läänissä kulutettavasta sianlihasta. Kyseisen meijerisikalan osuus on kulutuksesta 16 prosenttia. Sianlihan ylituotanto-ongelmaa ei siis Lapin alueella ole. Mainittu sikala työllistää suoraan tai välillisesti 40 henkilöä. Mielestäni kyseiselle sikalalle tulisi myöntää edelleenkin vapautus markkinoimismaksusta.

Edellä sanotun perusteella ehdotan kunnioittaen,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

suurilta kana- ja sikatalousyrittäjiltä kannettavista markkinoimismaksuista
annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti (*poist.*) muutetaan suurilta kana- ja sikatalousyrittäjiltä kannettavista markkinoimismaksuista 22 päivänä joulukuuta 1978 annetun lain (1038/78) 1 §:n 1 momentti, 4 §:n 1 momentti, 5 § ja 25 §:n 3 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 4 §:n 1 momentti 30 päivänä joulukuuta 1980 annetussa laissa (1016/80) ja 5 § osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla, näin kuuluviksi:

1, 4 ja 5 §
(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

25 §

Valtioneuvosto voi hakemuksesta kokonaan tai osittain vapauttaa sianlihan lisätystä markkinoimismaksusta Lapin läänissä toimivan mei-

jeriliikkeen harjoittajan, joka harjoittaa sikataloutta käyttäen rebuna oman maidonjalostuksen sivutuotteita, ja jonka meijeriliikkeen harjoittamiselle maksun suorittamisesta aiheutuisi kohtuutonta haittaa.

Voimaantulo- ja soveltamissäännös
(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

Helsingissä 26 päivänä marraskuuta 1981

Asser Stenbäck

EDUSKUNNAN
PERUSTUSLAKIVALIOKUNTA

Liite 1

Helsingissä,
20 päivänä marraskuuta 1981
Lausunto n:o 8

Valtiovarainvaliokunnalle

Valtiovarainvaliokunta on kirjeellään 3 päivästä marraskuuta 1981 eduskunnan päätöksen mukaisesti pyytänyt perustuslakivaliokunnan lausuntoa hallituksen esityksestä n:o 188 laiksi suurilta kana- ja sikatalousyrityksiltä kannettavista markkinoimismaksuista annetun lain muuttamisesta. Asian johdosta ovat olleet kuultavina vanhempi hallitussihteeri Maija-Leena Sarkko valtiovarainministeriöstä, ylijohdaja Jorma Kallio maa- ja metsätalousministeriöstä, maatalous- ja metsätieteiden tohtori Markku Nevala Maataloustuottajain Keskusliitto ry:stä, puheenjohtaja Aarre J. Salo Siipikarjalaisyhdistys ry:stä ja puheenjohtaja Heikki Uusitalo Siipikarjanhoitajain Liitto ry:stä sekä professori Mikael Hidén, professori Antero Jyränki ja professori Ilkka Sara- viita. Käsiteltävään asiaa yksinomaan valtiosääntöoikeudelliselta kannalta perustuslakivaliokunta esittää kunnioittaen seuraavaa.

Käsiteltävänä olevalla lakiehdotuksella ehdotetaan muutettavaksi 22 päivänä joulukuuta 1978 annettua lakia (1038/78), sellaisena kuin se on eräiltä osin muutettuna 30 päivänä joulukuuta 1980 annetulla lailla (1016/80) siten, että suurilta kana- ja sikatalousyrityksiltä kannettavia markkinoimismaksuja perittäisiin edelleen vuosilta 1982—1986 maksuasteikkoja samalla tarkistaen. Kanataloudesta saadun tulon osalta tarkistukset merkitsevät sitä, että markkinoimismaksusta vapaata tuloa korotetaan 100 000 markalla muita maksuluokkia vastaavasti tarkistaen. Voimassa olevasta laista poiketen ehdotetaan markkinoimismaksuasteikkoon otettavaksi uusi tuloryhmä eli 1 500 000, jonka ylimenevästä tulon osasta ehdotetaan perittäväksi markkinoimismaksua 25 %. Melko suurtenkin kanaloiden suoritettaviksi tulevat markkinointimaksut vähenisivät, vaikka asteikkoon ehdotetaan otettavaksi mainittu uusi maksuprosentti. Nykyistä

pienempää markkinoimismaksua perittäisiin vielä noin 24 000 kanan kanalan tuotosta.

Sianlihan markkinoimismaksuasteikkoa ehdotetaan tarkistettavaksi vain siten, että markkinoimismaksusta vapaan sikataloudesta saadun tulon määrä nousee 600 000 markasta 650 000 markkaan ja maksun vakioeriin tulee 500 markan lievennys maksuprosenttien säilyessä ennallaan. Samalla ehdotetaan meijerisikaloita ja porsaiden myyntituloja koskevat huojennukset poistettaviksi.

Hallituksen esityksen perusteluissa on todettu, että hallitus pyrkii tarvittaessa ehdottamaan asteikkoihin inflaatiosta johtuvia tarkistuksia, jos tavoitehintojen muutoksista tällaista tarvetta aiheutuu. Koska lain tosiasialliset vaikutukset tulevaisuudessa suuressa määrin riippuvat kustannus- ja hintakehityksestä vuosina 1982—1986, hallituksen tarkoittamat tarkistukset saattavat olla välttämättömiä markkinoimismaksurasituksen olennaisen kohoamisen välttämiseksi.

Perustuslakivaliokunta on antanut vastavista aikaisemmista lakiehdotuksista lausunnot n:o 2/1976 vp., n:o 2 ja 8/1977 vp. sekä n:o 9/1978 vp., joissa perustuslakivaliokunta on esittämillään perusteilla katsonut, että kysymyksessä olleet lakiehdotukset voitiin säätää valtiopäiväjärjestyksen 68 §:ssä määrättyssä järjestyksessä.

Perustuslakivaliokunta toteaa, että ehdotetut muutokset koskevat voimassa olevan lain (1038/78) verovelvollisuuden määrään liittyviä säännöksiä. Täten käsiteltävä lakiehdotus on aineellista verolainsäädäntöä ja ehdotetulla tavalla muutettuna laki (1038/78) täyttää hallitusmuodon 61 §:n verolaille asettamat vaatimukset, joten lakiehdotus voidaan tältä osin käsitellä verolainsäätämistarjousjärjestyksessä.

Edellä mainittuihin lausuntoihinsa viitaten perustuslakivaliokunta samoin katsoo, että la-

kiehdotuksen mukaisten markkinoimismaksujen kantamista ei voida pitää hallitusmuodon 6 §:n omaisuuden suojaa loukkaavina ottaen huomioon muun lisäksi sen, että markkinoimismaksurasitus pääsääntöisesti alenee ja että kysymyksessä olevalla verotuksen muodossa tapahtuvalla elinkeinotoiminnan ohjaamisella ei ole tarkoituksena estää kysymyksessä olevan taloudellisen toiminnan harjoittamista.

Samalla valiokunta toteaa, ettei se ole saanut riittävää selvitystä lakiehdotuksen 4 §:ään sisältyvän uuden maksuluokan, 1 500 000 mk

ylittävän tulon osalta 25 prosenttiin nousevan maksun tarpeellisuudesta ja käytännön vaikutuksista. Näin ollen valiokunta esittää, että säännöksen tarpeellisuus tältä osin otettaisiin erikseen harkittavaksi.

Edellä esitettyyn viitaten perustuslakivaliokunta kunnioittaen lausuntonaan esittää,

että hallituksen esitykseen n:o 188 sisältyvä lakiehdotus voidaan käsitellä valtiopäiväjärjestyksen 68 §:ssä määrättyssä järjestyksessä.

Perustuslakivaliokunnan puolesta:

Erkki Pystynen

Martti Manninen

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Pystynen, varapuheenjohtaja Liedes, jäsenet Eenilä, Elo,

Hägglom, Kemppainen, Knuuttila, Luttinen, Muroma, Männistö, Pelttari, Söderman, Tuomaala, Väänänen ja Zyskowitz.

Eriävä mielipide

Samalla kun olemme yhtyneet valiokunnan lausunnon lopputulokseen katsomme, että valiokunnan olisi tullut korvata perustelunsa neljän ensimmäisen kappaleen jälkeen seuraavilla kahdella kappaleella:

”Hallitusmuodon 61 §:n mukaan verosta säädetään lailla, ja valtiopäiväjärjestyksen 68 § säättää verolaille erityisen käsittelyjärjestyksen. Perustuslakivaliokunta toteaa, että ehdotetut muutokset koskevat voimassa olevan lain (1038/78) verovelvollisuuden määrään liittyviä säännöksiä. Kananmunien ja sianlihan markkinoimismaksu on julkisyhteisölle suori-

tettava rahasuoritus. Käsillä olevassa lainmuutoksessa on ensisijaisesti kysymys siitä, että pyritään nostamaan sen tulon alarajaa, josta lähtien markkinoimismaksua tulee suorittaa. Tarkoituksena on näin pitää maksun piirissä vain perheviljelmäkoon ylittävät kanalat ja sikalat. Ehdotetulla tavalla muutettunakin laki (1038/78) täyttää hallitusmuodon 61 §:n verolaille asettamat vaatimukset: verovelvollisuutta ja veron suuruuden määrittämisperusteita koskevat säännökset ovat riittävän yksityiskohtaiset. Tämän vuoksi lakiehdotus voidaan tältä osin käsitellä verolainsäätämisyjärjestyksessä.”

"Hallitusmuodon 6 §:n mukaan kansalainen on lain mukaan turvattu muun muassa omaisuuden puolesta. Kyseinen säännös ei aseta hallitusmuodon 61 §:n tarkoittaman verolain sisällölle sellaista edellytystä, että verolaki, johon sisältyy omaisuuden korvauksetonta ottamista valtiolle, voitaisiin säätää ainoastaan valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n mukaisessa säätämisjärjestyksessä. Niinpä esimerkiksi tulo- ja varallisuusverolakiin (1043/74) on voitu sisällyttää säännöksiä varallisuusverosta, joka merkitsee tuloa tuottamattomankin omaisuuden vajentamista verotuksen avulla. Käsillä olevassa lakiehdotuksessa on kysymys tuloverosta, ja elinkeinonharjoittajan valittavaksi jää, haluaako hän välttyä veron suorittamiselta luopumalla osasta tuotantoa vai maksaa korotetun veron. Laki (1038/78) ei muutetussa muodossaankaan merkitse sellaista omaisuuden korvauksetonta ottamista, jonka hallitusmuodon 6 §:n omaisuudenturvasäännös kieltää. Tämänkin vuoksi käsillä oleva lakiehdotus voidaan käsitellä verolainsäätämisjärjestyksessä."

Valiokunnan enemmistön hyväksymissä perusteluissa on viitattu perustuslakivaliokunnan eräisiin aikaisempiin kannanottoihin tavalla, jota emme ole voineet hyväksyä. Valiokunnan lausuntoon n:o 2/1976 sisältyy näkemys, jonka mukaan hallitusmuodon 61 §:n säännös asettaisi oikeusturvakeinojen sisällyttämisen lakiin verolain käsittelyjärjestyksen edellytykseksi. Mielestämme on tarkoituksenmukaista sisällyttää verolakeihin oikeusturvasäännökset, mutta perustuslaista ei tällaista vaatimusta voida johtaa. Niinikään kyseisessä perustusla-

kivaliokunnan aiemmassa lausunnossa esitetään näkemys, jonka mukaan niin sanottu konfiskatorinen vero olisi ristiriidassa perustuslaissa turvatun omaisuudensuojan kanssa. Mielestämme konfiskatorisen veron kieltoa ei voida johtaa hallitusmuodon 6 §:n omaisuudensuojasäännöksestä eikä myöskään hallitusmuodon 61 §:n määrittelemästä verolain käsitteestä.

Perusteluissaan valiokunnan enemmistö viittaa myös eräisiin muihin perustuslakivaliokunnan kannanottoihin, joiden syntymiseen on käsittääksemme ratkaisevasti vaikuttanut eräs oikeuskanslerin vuonna 1977 valtioneuvoston pöytäkirjaan sanelema kanta. Tuon tapahtuman jälkeen on keskeinen huomio kiinnitetty markkinoimismaksutaulukoihin siten, että on esitetty varsin hienojakoisia tulkintoja siitä, minkä suuruinen maksu voi olla ilman että laki loukkaa omaisuuden perustuslainsuojaa. Käsittääksemme hallitusmuodon 6 §:n säännös ei mahdollista näin hienojakoisia tulkintakannanottoja. Tämä jo sen vuoksi, että nimenomaan markkinoimismaksujen tosiasiallista vaikutusta arvioitaessa olisi kiinnitettävä huomiota useisiin tulonsiirtoihin. Ankarat markkinoimismaksu saattaa asettaa elinkeinonharjoittajan valintatilanteeseen, jossa vaihtoehtoina ovat toiminnan supistaminen ja korotetun veroluontoisen maksun suorittaminen. Jälkimmäisessäkin tapauksessa elinkeinonharjoittaja saa kuitenkin vientitukea valtion varoista, joten edestakaisten tulonsiirtojen lopputulos muodostuu joka tapauksessa edullisemmaksi kuin vain markkinoimismaksutaulukkoa tarkastellen näyttäisi olevan.

Helsingissä 20 päivänä marraskuuta 1981

Lauha Männistö

Arvo Kempainen

Pentti Liedes

EDUSKUNNAN
MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNTA

Liite 2

Helsingissä,
13 päivänä marraskuuta 1981
Lausunto n:o 9

Valtiovarainvaliokunnalle

Valtiovarainvaliokunta on 3 päivänä kuluva marraskuuta päivätyllä kirjeellään pyytänyt eduskunnan päätöksen mukaisesti maa- ja metsätalousvaliokuntaa antamaan lausuntonsa hallituksen esityksestä n:o 188 laiksi suurilta kana- ja sikatalousyryityksiltä kannettavista markkinoimismaksuista annetun lain muuttamisesta. Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina vanhempi hallitussihteeri Maija-Leena Sarkko valtiovarainministeriöstä, erikoistutkija Jouko Siren maa- ja metsätalousministeriöstä, maatalous- ja metsätieteiden tohtori Markku Nevala Maataloustuottajain Keskusliitosta, Kymenlaakson Osuusmeijerin toimitusjohtaja Erkki Kinnunen, Ranuan Meijerin toimitusjohtaja Pertti Rantala ja Lapinjärven kunnanjohtaja Esko Innanen. Käsiteltyään asian valiokunta esittää lausuntonaan seuraavaa.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan suurilta kana- ja sikatalousyryityksiltä perittäväksi markkinoimismaksuja edelleen vuosilta 1982—1986. Markkinoimismaksujen asteikon alarajaa ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että markkinoimismaksua tulisi suoritettavaksi noin 4 000 kanan kanalan ja noin 300 sikapaikan sikalan vuosi-

tuloa vastaavasta määrästä. Porsaiden myyntituloa ei saisi enää vähentää markkinoimismaksun perusteena olevasta myyntitulosta. Lisäksi ehdotetaan meijerisikaloille myönnettäviä harkinnanvaraisia huojennuksia koskeva säännös kumottavaksi.

Valiokunnalla ei ole hallituksen esityksen suhteen huomauttamista kuin meijerisikaloille myönnettäviä harkinnanvaraisia huojennuksia koskevan säännöksen (25 §:n 3 mom.) kumoamisen osalta. Saamansa selvityksen perusteella valiokunta nimittäin katsoo, ettei sanottua lainkohtaa tulisi kumota. Lakiehdotuksen johtolauseesta tulisi näin ollen poistaa maininta suurilta kana- ja sikatalousyryityksiltä kannettavista markkinoimismaksuista 22 päivänä joulukuuta 1978 annetun lain (1038/78) 25 §:n 3 momentin kumoamisesta.

Edellä lausutun perusteella valiokunta esittää kunnioittaen lausuntonaan,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus olisi hyväksyttävä edellä esitetyn muutoksin.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puolesta:

Toivo Yläjärvi

Kaarlo Muuramo

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Yläjärvi, varapuheenjohtaja Tuovinen, jäsenet Aaltio, Bär-

lund, Hakala, Hirvelä, Korhonen, Nieminen, Nikkilä, Raudaskoski, Rytönen, Tapiola ja Westerlund sekä varajäsen Perho.

